1

श्रीजेगुरु॥ रामस्माहे॥ सुद्धाइंद्रजीन जातो प्रसंगे॥ देखे वालीलिचा तुरंगे॥ ध्वउपजायमाणउढमागे॥
महाश्रसंभाव्य॥ १॥ रणवाद्ये लागलि बहुसाले॥ तेणे दिग्चक्र संपुर्ण जाले॥ पुढे पवाडे करीन चालिले॥
थाटवेताळाचे॥ २॥ ओपाल्ल दावा धावे पुरु॥ तैसा चाले दळभारु॥ परांतिविरा सा आवेषयोरु॥ आकाशि
उडणे येति॥ ३॥ अकूतक्रुटका चिउमी॥ कंपायमान पसरत भुमी॥ रेणु उदेला तेणे व्योमी॥ त्वरपाल्लर
केनि निघउ॥ ४॥ रत्निविराजीत कमाचार्य॥ वरी मिरवत शस्त्र अरिसमर्थु॥ पश्चिमद्वाने कसुनि पंथु॥ रण
मंडळ पावला॥ ५॥ राक्षसदळ जीतुके होते॥ तेपरिवेष्टीन केले आपणाते॥ मध्ये बैसिचारि करे इंद्रजी
ने॥ होम तत्त्वसा आरंभिले॥ ६॥ वेदी करुनि अग्नि [illegible] ला॥ प्रथम तत्त्वपुरुष वधिला॥ नरमासाचा
ठेविला॥ राशिकरुनिया॥ ७॥ बिल्विन करतां [illegible] काष्टे॥ हवपार्थ्ये आनिलि वस्त्रे नाबंटे॥ प्रेते ध
रुनिया येक [illegible] वाटे॥ सिद्ध केलिया आहुति॥ ८॥ जा [illegible] करुनि चर्चिते अवदाने पालिजे इंद्रजीते॥
उदेले धुम्राचे मरिते॥ तेणे दिशा लोपलिया॥ ९॥ होमाची पुर्णाहुति जाली॥ तय जाणि तत्त्वसाम धुनि
निघाली॥ ते तत्त्वसा पेउनि मेघासनि केली॥ वस्ती इंद्रजीने॥ १०॥ प्रथम चिसामर्थ्ये जागले॥ वरी तत्त्वसे
चे निकले॥ वान्नरशैल्य निजशर जाले॥ पाडु आरंभीले॥ ११॥ पृथ्वी वरी वीर वान्नर॥ गगनि हुनि पडे
तिशर॥ निवारणा केवे कजे पाघोर॥ विरासि आरंभले॥ १२॥ नभ प्रसवत शरांते॥ कि काळ वदंड प्रेरीले तशनांते॥ का

२

नानाकाळमेघलोहधाराते। साडितुसे॥१३॥ नलायेकल्हारासेसनिर। श्रेष्ठसंधानिवीर्यसागर। ज्याचिकृपट
विद्याईश्वर। नाहिपरीनेणे॥१४॥ विद्येचेनिबळेकृजनि। अनंतीसराहिलागगनि। बाणरष्टीकरीतसतेधुनि। अ
संन्नाव्ययकला॥१६॥ जवळीदृस्यानिचैवेन्नव। जाणोत्राकेतनादेव। तिचियास्वरुपाचिठेव। बिभहखबहुसा
ला॥१७॥ हस्यावर्णदेहमहार्वेउ। मौंसपीगुळकरावतोउ। चरणआणिभुजादंउ। मर्यादेवेगळे॥१८॥ पर्वतमा
इलेसेपोट। मुखपसरेदशणातिखट। मस्ताकाहोटाअर्धउर्धपसरिले। अग्नीकुंडसारिखेडोळे। सुख
तविजेसिजी। कावळे। पृथ्वीवरीजटाच्यातुळे। त्रिशुळपानिहसा॥१९॥ इंद्रजीतंतिचेनिसंगे। वान्नरते
नेत्तरमार्गे। बघुलापवनवेगे। संव्हारितआहे॥२०॥ अष्टुतरावणीचिसरसुडी। कपिदळतुटलेचुतवटी।
निरोषरणारशकोटी। महाविरआले॥२१॥ ऐसा … कठिणसमयो। रघुनाथापासिआलावायो। कळपोइं
चव्हे। द्रजीतपावतसेजयो। दसेन्चेनिवेळवे॥२२॥ वहू… सातुंगे। घाइपडला विरेवील। निश्चळउभा
तुरणरंगधिर। कोणगुणेआसुनि॥२३॥ इंद्रजीत … सागरे। तरीहेवानरत्रशीष्ठनिवाने। आताअंगीराशा
स्त्रयोजीतवेरे। तेणेनतरेलदूसा॥२४॥ ऐसेसामितलपणे। लक्षुंगिकादिलेरघुनंदने। अंगीरास्त्रजपोनिद्दार
गगने। सोडिलसुर्यवदनु॥२५॥ बाणअंगिरास्त्रमंडितपिपाला। ऐसाविबचक्षुचाअग्निसुटला। ५उर्धपं
थेगर्जतुगेला। दाहत्रायोजपोवरी॥२६॥ इंद्रजीताचेरथीसेधापाकर्ति। तसाअचळवैसलीहोति। तीवरी
अकस्माननिरुति। बापाशक्तीपडली॥२७॥ वीजमिनधियावरीआदळली। किंवदिकुंजरावरपडिजाली। ना
नावज्याचिधउकविसाली। शैलश्रृंगावरी॥२८॥ किंज्ञापेअविद्यारवंडिली। किंनिवेके दुर्वासनाभंगिली। नानाजार

निनेनासिली ॥ दुष्टस्वप्नजवस्छा ॥ २९ ॥ ऐसियापरीअंगिरास्त्रे ॥ व्हसामस्मजालीसयणमात्रे ॥ तेरेखोनिदशरथीच
पुत्रे ॥ फुनव्हीयेनकेले ॥ ३० ॥ ऐसियापरिअंगीरास्त्रे ॥ द ॥ मंगव्ळमानाधरनि ॥ तीसभेठोईछिंअंतःकर्णी ॥ वायो
चक्रिहुनिऐसानावर्णी ॥ फुमेंउव्हीउत्तरला ॥ ३१ ॥ परयोध्यापरमप्रतापी ॥ महाविरत्त्हदांनरूपी ॥ धनुत्स्यवाउनिपु
नरपी ॥ शरसोडिनाजाला ॥ ३२ ॥ जोपवनाचानंदनु ॥ जन्मकाव्ळपासुनिवज्रतनु ॥ तोधाविनलास्वळपेठाकू
कोपेईद्रजीतावरी ॥ ३३ ॥ जोपरमवैष्णवपवित्रसदा ॥ काव्हातेनागेपेवूदा ॥ तोबिन्होषपुपेउनिगदा ॥ इंद्रजी
नाउजुजाला ॥ ३४ ॥ मेरपरीपपेउनिचालीला ॥ सुखेपकोमोदकीसिपुढेजाला ॥ शत्सुधाविनेला ॥ शतघ्नीपे
उनिया ॥ ३५ ॥ व्हिंदेयक्रघ्नेनीलिगंधमादनेशकोतसोडिले ॥ जाबुवंते ढिसाव्हठाकिले ॥ गिरिसंगयेक ॥ ३६ ॥ अं
गदेशिव्ळाटाकिली ॥ निव्हेतेजाव्हतेरवजूवली ॥ [illegible]प्रेरिली ॥ परमावेसेकरूनि ॥ ३७ ॥ सुथिवेटाकिला
चंउशुळु ॥ शरमेसाउिलानमाळु ॥ बाणैत्रसोमित्रे[illegible]चा ॥ विंधिताजालातेकाव्ळी ॥ ३८ ॥ श्रीरामेसंधापाकेले
शताबाणी ॥ ऐसायेकव्हाईद्रजीतरतुकेजणी ॥ [illegible]सेसुरावणी ॥ फ्रुदावेशेपेहो ॥ ३९ ॥ पडिईंद्रतुकीयंसी
हिश्रस्त्रवृष्टी ॥ नाहिईंद्रजीताचेदृष्टी ॥ शरसंधानाचिपरोपाटी ॥ सर्वाचियातनिवारिले ॥ ४० ॥ जैसायेकव्लास
श्वायोजीमुनिकपातिकरीसयो ॥ बहुतांशस्त्रालकूशाननयो ॥ तेसारवंडिनाजाला ॥ ४१ ॥ कुताव्हधनुर्विद्येचे
वेन्ळव ॥ असाधारणलघुलाघव ॥ संधानकव्हाबापुडेदेव ॥ जानेणा तेंयाचि ॥ ४२ ॥ निमिशार्धाचेलक्षलागे ॥ संधा
२ नकेलेयेणेवेगे ॥ परशस्त्रेतोडिलिखैमार्गे ॥ सकव्हाविराचि ॥ ४३ ॥ पुढेंईद्रजीनयेकला ॥ कपितेबाणीकेरिताजाला
कोणाकिती बाणीताडिला ॥ तेसंख्याबोलीलिअसे ॥ ४४ ॥ गंधमादनुअष्टदशबाणी ॥ मृगजैसापाडिलाधरणी ॥
सेनापतिनिळुतेविसाणी ॥ दाहिशरिसाधिला ॥ ४५ ॥ विश्वकर्मियाचासुतु ॥ जेनेजव्हानेंवीबांधलासेतु ॥ तया

A joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

3

तेनवाबाणीअकस्मातु। इंद्रजीतेंताडिले। ४६। फवल्ल गोनिजंन्मकाळी। जोसेपावलारवीमंडळी। तोहणु
मंतजतुर्बळी। सस्त्ररिविंधिला। ४७। जोसुरेशाचापौत्र बोलीजे। ज्याचावाग्विळासुरेखोनिकवीगुरुलाजे
प्रतापहाणोनिसीजे। हृदयेबव्वागळीयाचे। ४८। तोअंगदनामानवेंबाणी। मैदाकूटवेपावज्ञातधरणी। सेव
वीलिसास्टांग। ४९। ऊत्रमुपावकलोचणु। ज्ञारमुकेशरीसनादनु। हेमकुटदधिवदनु। हेबाणत्रेविंधीले। ५०।
फणासविंदकुमुदु। जैमुसुखेणजोवैद्यु। स्यानेचोचोत्रारीमेघनादु। हाणताजालानीसुते। ५१। दयनविनतुप्र
सेजु। गवाक्षगवयजानिगजु। हेदोदोबाणीरावणाचा मनु। मेदुनिगजीनला। ५२। शिवाचियेवानव्हतिनीकी
नकनाराशीकुनन्नमेंउळी। विष्णुवियाचरणा जवळी। कसमिहेनव्हति। ५३। वळिनकतापातळी। अ
नुपानव्हतारवीरथमेंउळी। नागिरपोहमुबुउळी। ... इति। ५४। तेचानोसुदसराजवहुतकाळी। जाबु
वंतुनामाबहुतबळी। शरवृष्टीतयाचोवक्षस्थळी ... तेजपिली। ५५। तरणीविर्यगमु। वानरचक्राचाहे
येप्रन्तु। ताराप्रमदेचावल्लभु। किस्कींदेश्वजनो। ५६। ... श्रेष्टसुग्रिवनामे। पुरुषार्थश्रीरामासमागमे। लक्ष
मृगजप्दद्दशपक्षे। घेउनिश्राद्दाश्रुसे। ५७। नयावताइंद्रजीतेंतिसणा। पैंच्याशानपंचकत्रयबाण। ठाकिले
जेणेहोशाकेचुर्ण। गर्भजचबाचे। ५८। ज्याचाशरधाराबिजावर्ति। देहहरिंधले बहुतनेकुति। अल्पवयपरीप्र
तापकिर्ति। दिशादाटलीया। ५९। जमोघधनुर्विद्याधन। तुळीतान्युन्यत्रिभुवन। तोलक्षमनुनामरत्न। सुमि
त्रागर्भिचे। ६०। नयावरीदिर्घतवके। वज्राक्रदर्पहरणनैरुसनायके। ज्ञारयेकादशसस्त्रके। ठाकिलीयेकेवेळे। ६१।
महदमायाचिदाकाश। निर्गुणनिर्वीकल्पनिराभास। कोटिसुर्यआपिस्थुत्रौश। येकेकळेसितुळीतिना। ६२।
अखंडउदंडायमानपरब्रह्म। शब्दिनचोजवेनिरोपम। व्यापकवेपाहाताजेसेव्योम। घटमठीसहज। ६३।

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. Joint Project of ...

(३८)

श्रुतिसारांशम्हणेजे अद्वैत येक । उससवळे प्रपंचलौकिक । जैसे सुर्यापासाव मृगोदक । भुमिवरी वर्तत ॥ ६३ ॥ मेघ
पटळ व्योमाचिये खोपे । उदेजे आणि हारपे । तैसे ब्रह्मापासुनि दिसेलोपे । प्रपंच सकळ ॥ ६४ ॥ निर्गुण परी का
र्यविकारण । अनिछा लिळा स्वरूप सगुण । ऐसा या परमात्मयाचि रुप । महमुक्ती तो जाणे ॥ ६५ ॥ ऐसा स
र्वात्मा श्रीरामु । लिळा सगुण सर्वोत्तमु । अवतरला पुर्णकामु । दिवाकराचे हृदयेजे ॥ ६६ ॥ श्रुतिस्मृति सलागले
पिसे । नव्हे सांगिजे बोलीजे तैसे । अवतारचरित्र तसे । तुमे उघडे दाखविले ॥ ६७ ॥ पाहाता स्वरूपाचेनि
पडिपाडे । जमिताश्रनेगा लावन्य थोडे । जयाचि निनाममात्रे साकडे । निरसे भवार्णविचे ॥ ६८ ॥ ऐसा नरोत
मु भुवणसुंदरु । दाशरथि रामरणरंगधिरु । त्याचेनि बाणे नासेसविकारु । इंद्रजीतु वाकिता जाला ॥ ६९ ॥
जैसे परम प्रतापवंते । इंद्रजीते । नग्नसर्पकेले रघुविराते । महा आश्चर्य येकले निबहुताते । पराभविले कैसे ॥ ७० ॥
जैसे येकले निमिनकेले । जजरकेले त्रैलोक्याते । तैसे येकले निइंद्रजीते । कपीचक्र भग्न केले ॥ ७२ ॥ तेजोना
सीचंद्र आणी नरणी । याते राहो केतु उपजाणी । तैसे रामलक्ष्मण सिरावणी । मोहो पडुनि ठेला ॥ ७३ ॥ अं
धःकारे आपुलेनि बळे । निःतेज केली विश्वाचि नेत्रकमळे । तैसे शक्रारीपिवान्नरदळे । सामर्थ्ये र
हित केली ॥ ७४ ॥ जैसा इंद्रजीते केला प्रतापु । हरिला परपुरुषार्थियाचा दर्पु । जयोत्साहे निपवयनी जुपपु
सुर उलारणापासोनि ॥ ७५ ॥ जैसा दिर्घदोशि महापापी । परघात करूनि पुणरपी । परने तैसा पिउनिकपी ॥
इंद्रजीत परतला ॥ ७६ ॥ हर्षनिर्भर उर्चबळवतु । येउ सुरवीजाला कुंजरकेतु । निज स्वरूपी वेष्टितु । लं
कापुरी प्रवेशला ॥ ७७ ॥ पुढे वंदिजण वारवा निबीरे । वेउ पोतराचि वाजति वाद्ये । अतिसमारंभे मेघनादे ॥

Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

महामंउपटाकिला॥७८॥ भस्दातुकनासेसराजा॥ जयवंतदेखोनिआत्मजा॥ वत्ताशोउघडउसखुनिमुखा॥
आलींगणापुकारला॥७९॥ वैरीजिंकोपीलावलाजंयो॥ स्लपोनिप्रीतिआलेंगीलपायो॥ रावपेमानि
लातोसमयो॥ अमृतमजेसा॥८०॥ स्लपोईन्द्रजीनासुपुत्रा॥ अत्यंतमासियाप्रीतिपात्रा॥ तुआपुली
५ यास्वगोत्रा॥ पुर्णअलंकारु॥८१॥ मीतुसेनिपुत्रपणेश्लाघ्ययो॥ स्वंदाचेनिजेसूहांकरु॥ तुंतात
खतारावयासागरु॥ महादुःखाचा॥८२॥ इतिश्री ... उत्तरकांडकथाधन्य॥ वाल्मीककाव्यदखासामाजे॥
नेपटिसाजितुल्लीनम्यगहने॥ लक्षदासमुद्गल ... पो॥ ... ॥ श्रीरामार्पणमस्तु॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ असं नास॥

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com